

KULTURA I IMPERIJALIZAM

Na najosnovnijem nivou, imperijalizam znači mišljenje o zemlji, nastanjivanje na zemlji i vlast nad zemljom koju ne posedujemo, zemljom dalekom, zemljom koju nastanjuju i poseduju drugi.

Oduvek se vodilo mnogo rasprava i bilo je mnogo pokušaja da se definiše i ograniči sam pojam; da li je imperijalizam prevashodno bio ekonomska pojava, koliko se daleko prostirao, koji su bili njegovi uzroci, da li je bio sistematičan, kada je i da li je okončan?

Ni imperijalizam ni kolonijalizam nisu samo jednostavno nagomilavanje i prisvajanje. I jednog i drugog podržavaju, a možda i pokreću moćne ideološke formacije - u koje spadaju i ideje da pojedine teritorije i narodi zahtevaju i preklinju da budu pokoreni. U samim kolonijalnim silama nije dolazilo gotovo ni do kakvog otpora imperiji, iako su same imperije bile zasnovane i vođene u krajnje nepovoljnim čak štetnim uslovima. Imperiju su održavale obe strane, i vladari i oni kojima se iz daljine vlada, obe strane su imale svaka za sebe, vlastita tumačenja zajedničke istorije na osnovu vlastite perspektive, osećaja za istoriju, emocija i tradicija.

Svaka imperija raste, dostiže svoj vrhunac i na kraju naravno ima i svoj kraj. Tako su i potlačeni narodi nekadašnjih velikih kolonijalnih sila, uspeli da izbore svoju slobodu i nezavisnost. A novo pitanje je da li je imperijalizam ukinut sa ostvarenom nezavisnošću ili je on samo promenio svoj oblik? Jedno je sigurno, bivše kolonije koje su danas politički nezavisne, i dalje u mnogo čemu drugom ostaju podjednako potčinjene i zavisne kao i u periodu direktne vladavine evropskih sila. Iako su možda fizički napustile svoje stare kolonije Zapadnjaci su ih na svojim ideološkim mapama zadržali ne samo kao tržišta, već i kao lokalitete kojima i dalje vladaju u moralnom i intelektualnom pogledu.

«Dominacija i nejednakost u moći i bogatstvu predstavljaju trajne činjenice ljudskog društva. No, u današnjim globalnim uslovima može se reći da one imaju veze sa imperijalizmom, njegovom istorijom i njegovim novim formama». Kada bi bilo kojem pripadniku «potčinjenih naroda» rekli da pripada bolesnoj i nedostojnoj kulturi teško da ćete ga uveriti. Bez obzira na svo vaše bogatstvo i moć on neće priznati suštinsku nadmoć i pravo da njime vladate. Istorija ove nemogućnosti istovetna je u svim kolonijama iz kojih je neprikosnoveni beli gospodar ipak proteran. Ali sigurno je da ima i onih koji likuju zbog pobede ali su ipak shvatili da im je Zapad potreban, da je ideja totalne nezavisnosti bila samo nacionalistička fikcija. Pa tako, od raspada kolonizacije u bivšim kolonizovanim zemljama stalno se javljaju nesuglasice-polarizovane rasprave između pro i anti imperijalista koji su zabrinuti za nacionalnu sudbinu.

U današnjem svetu je potpuno jasno da jedni nemogu bez drugih i da neumoljivo sebični, uski interesi - poput patriotizma, šovinizma, etničke, verske i rasne mržnje, mogu dovesti do krajnje nepovoljnih posledica po sve. Pa i do masovnog uništenja kako kaže Edvard Said.

Između klasičnog devetnaestovekovnog imperijalizma i onoga što je on podstakao u otporu domaćih kultura, javljaju se uporna suprotstavljanja, ali i ukrštanja. Zapadnjaci stalno preispituju proces dekolonizacije i postavljaju pitanje: Zar nije tačno da smo «mi» «njima» doneli napredak i modernizaciju? Zar mi nismo uspostavili red i stabilnost koju više nisu u stanju sami da uspostave? Zar mi nismo pogrešili kada smo verovali u njihovu sposobnost da budu nezavisni? Zar nije trebalo zadržati kolonije, i dalje držati na uzdi pokorene i niže rase, i ostati veran svojim civilizacijskim odgovornostima? Zašto nas, posle svega što smo učinili za njih ne vole?

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com